

Oacceptabel utredningstid hos Räddningsverket

Sammanfattning

Smålands Krutbruk är beroende av Räddningsverkets tillstånd och godkännande för att kunna tillverka och handla med sina krutrelaterade produkter. Räddningsverket har generellt sett långa handläggningstider. Vid ett tillfälle tog det verket närmare ett år att besluta om godkännande av en produkt. Detta kostade företaget lagerkostnader, gav negativa konkurrensåterverkningar samt förkortade varornas brukstid.

Nu har företaget ett aktuellt ärende hos Räddningsverket, vars långa handläggningstid kan komma att tvinga företaget att destruera sina ett år gamla produkter därför att de inte längre är kommersiellt gångbara.

Fallet

Pyro Smålands Krutbruk AB tillverkar krutprodukter för främst den civila marknaden, såsom fyrverkerier och nödutrustning. Tillverkning sker för såväl den svenska marknaden som för export.

För att få tillverka krutprodukter krävs enligt lagen om brandfarliga och explosiva ämnen särskilda tillstånd (för att bland annat skydda personalen som tillverkar produkten). Varje produkt kräver också ett separat godkännande för att man skall få hantera och handla med varan (för att skydda konsumenten). Dessa tillstånd och godkännanden utfärdas av Statens Räddningsverk, på avdelningen för brandfarliga och explosiva varor.

Det är således till Räddningsverket Smålands Krutbruk vänder sig för att få sina varor klassificerade och godkända. Företaget är fullständigt beroende av myndighetens godkännande för att kunna få ut varorna på marknaden.

Ett problem är att handläggningstiderna av tillstånd och godkännande är långa. Det är inte ovanligt med halvårslånga handläggningstider, i vissa fall ännu längre. Smålands Krutbruk har vid upprepade tillfällen motiverat för myndigheten att ansökningarna kräver en skyndsam handläggning på grund av produkternas brukstid. Ett annat hinder, enligt Smålands Krutbruk, är att det inom Räddningsverket inte alltid råder samsyn vid beslut om godkännande.

Vissa av de produkter Smålands Krutbruk tillverkar är brukstidsbegränsade, märkta med ett sista förbrukningsdatum. Detta gäller till exempel signalrök, som skall bytas ut efter tre år. Signalrök är avsedd att användas som sjöräddningsutrustning samt vid övningsverksamhet civilt och militärt. Signalrök kan utgöra skillnaden mellan liv och död och det är därför av yttersta vikt att dessa är hundra procentigt pålitliga. För att den tre år långa brukstiden skall kunna utnyttjas maximalt måste Smålands Krutbruk få ut sina produkter på marknaden direkt efter det att de tillverkats. Därför är det viktigt att

Räddningsverkets godkännande inte drar ut på tiden. Blir brukstiden innan sista förbrukningsdatum alltför kort kan produkten inte säljas på marknaden.

Den 27 november 2000 lämnade Smålands Krutbruk in en ansökan om godkännande för försäljning av en nyligen tillverkad serie signalrök, med en hållbarhetstid på tre år. Enligt Smålands Krutbruk meddelade Räddningsverket att ärendet var komplicerat och att osäkerhet förelåg beträffande klassning. Under tiden låg produkten på lager hos Smålands Krutbruk, i väntan på att skickas iväg till återförsäljarna. Den 20 september 2001 meddelade Räddningsverket godkännande att handla med produkten signalrök. Då hade handläggningen dragit ut så länge på tiden att endast två år kvarstod till sista förbrukningsdag. Produkten var därmed inte lika kommersiellt attraktiv, därför att den hade förkortad brukstid.

Inför småbåtssäsongen 2002 lämnade företaget den 8 november 2001 in en ansökan om godkännande för försäljning av signalbloss, en produkt liknande signalrök. Tio månader senare var båtsäsongen över utan att företaget fått något besked från Räddningsverket. Detta innebär en så reducerad brukstid av signalblossen att de i stort sett är värdelösa. Smålands Krutbruk har nu berett sig på att tvingas destruera sina egna varor, därför att de blivit för gamla. Till kostnaderna för tillverkning av signalblossen, kostnaderna för ansökan om tillstånd (1 600 kr), för lagring under närmare ett års tid kommer således även kostnaderna för destruktions.

Räddningsverkets långa handläggningstider medför även andra kostnader och allvarliga olägenheter för företaget. Det leder till att företaget inte kan exportera sina produkter, konkurrenter hinner före ut på marknaden med konkurrerande produkter och fördröjningen orsakar lagerkostnader. Företaget får också svårt att planera sin produktion, eftersom det inte alltid går att förutsäga när produkterna kan släppas ut på marknaden.

Företagarombudsmannens bedömning

Företagarombudsmannen är en privat grupp som inom ramen för Stiftelsen Den Nya Valfärden verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige.

- *En företagare som är beroende av tillstånd och beslut från en myndighet befinner sig allt för ofta i en situation där myndigheten sätter villkoren, säger Företagarombudsmannen. Företagaren är styrd av myndighetens handläggningstider och uppfattningar för att kunna bedriva sin verksamhet. I många branscher finns konkreta exempel på detta, särskilt i sådana där olika tillstånd och godkännande krävs. I föreliggande fall har Räddningsverket åsidosatt sin skyldighet att utan onödigt dröjsmål fatta tydliga beslut.*
- *Räddningsverkets agerande är inte företagervänligt. Räddningsverket har orsakat företaget kostnader och företaget löper stor risk att tvingas förstöra sina egna produkter för att de blivit osäljbara. Sådant myndighetsutövande bidrar knappast till ett företagarklimat i världsklass, anser Företagarombudsmannen.*

Fakta

Räddningsverkets handläggningstider av Smålands Krutbruks ansökningar:

Ansökan	Beslut	Månader
2000-11-27	2001-09-20	11
2001-01-06	2001-08-10	7
2001-01-07	2001-04-10	3
2001-11-08	Under handläggning	
2002-01-09	2002-05-28	5
2002-01-22	2002-05-28	4

Lag (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor

11 § Den som hanterar eller importerar explosiva varor och den som yrkesmässigt eller i större mängd hanterar brandfarliga varor skall ha tillstånd till det.

13 § Frågor om tillstånd beträffande brandfarliga varor som rör annan än Försvarsmakten, Försvarets materielverk eller Fortifikationsverket prövas av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet. Frågor om tillstånd i övrigt enligt denna lag prövas, enligt vad regeringen närmare föreskriver, av Statens räddningsverk eller polismyndigheten. Lag (2001:505).